

Bijenrassen centraal op boeiende studiedag

J. Beekman

De studiedag van de Bond van Bijenhouders NCB werd gehouden op 9 november 1996 in de Middelbare Agrarische school te Boxtel. Thema van de studiedag was 'Bijenrassen in verleden, heden en toekomst'.

Een thema dat aansluit bij de viering van het 75-jarig jubileum van de Bond. Bij een jubileum kijkt men terug én in de toekomst. Van het traditionele programma dat gehanteerd werd tot 1995 is afgeweken. Een lezing is komen te vervallen en daarvoor is, mede met betrekking tot het jubileum een forum gehouden. De dagvoorzitter, H. Weijenburg, opende de studiedag om ongeveer 10.00 uur. Hij heette iedereen van harte welkom, in het bijzonder de inleider, maar ook de ruim 200 imkers, sommigen vergezeld van hun partners.

Kampioen bedrijfswedstrijd

Ieder jaar wordt door een jury volgens een bestaand reglement de Kampioen van de Bijenteeltbedrijfswedstrijd via een keuring aangewezen. Deze keuring vindt plaats op de stands van de imkers die het jaar daarvoor kampioen van hun vereniging waren. De Bondsvoorzitter, C. Roelen, reikte op de voor hem gebruikelijke manier de kampioenswisselbeker uit:

1. kampioen H. Joosen uit Teteringen
2. J. Gölhler uit Asten
3. C. van Galder uit Etten-Leur



De Brabantse kampioenen van 1996.

Felicities

De voorzitter van VBBN, de heer D. Vunderink, feliciteert het Bondsbestuur en haar leden met het 75-jarig jubileum. Hij heeft een groot vertrouwen dat er

altijd imkers zijn, daar zorgen de bijen wel voor. De Bedrijfsraad wordt meer zelfstandig nu de overheid teruggetreden is. De kwaliteit van de imkerij moet behouden c.q. verhoogd worden. Bij bestuiving hebben we bijen nodig en dus ook onderzoek (denk aan de Ambrosiushoeve). Hij heeft vele jaren met genoeg samengewerkt met de BvB NCB, vele veranderingen en vernieuwingen komen er aan. De onderlinge samenwerking zullen we moeten uitbouwen, aldus de heer Vunderink.

De dagvoorzitter bracht hulde aan het huidige Bondsbestuur en merkte op dat er kritiek geuit wordt op het bestuur. Niet terecht, gelet op het vele werk wat verzet wordt. Hij onderstreepte deze opmerking door aan de leden van het bestuur een fles aan te bieden.

Forum

Ter inleiding van de forumdiscussie kreeg C. Roelen het woord. Deze gaf een overzicht van de oprichting van de Bond, de activiteiten die opgestart zijn en weer verdwenen tijdens het 75-jarig bestaan. Hij memoreerde, dat er door de overheid subsidie verstrekt werd, en dat men een bijenkast kreeg na het volgen van een imkerscursus. Dit is allemaal verdwenen. Nieuwe activiteiten dienden zich aan, en zijn nog lopende, zoals ziektenbestrijding, drachtplantenoverleg en de Studiedag. In de huidige ontwikkeling mag genoemd worden de goede samenwerking van de vijf imkerorganisaties, het blad **Bijen**, uitgegeven door vier imkersorganisaties, maar ook het teruglopende ledenaantal bij de organisaties. Het is niet vanzelfsprekend, aldus de voorzitter, dat het 100-jarig jubileum gevierd wordt, gelet op het dalende ledenaantal. Het zal de komende jaren veel werk en creativiteit kosten om een en ander op peil te houden. Het is noodzakelijk voor de Bijenhouderij om de organisaties in stand te houden. Tweede inleider was de voorzitter van de ANI, D. van Houwelingen. De inleiding was gebaseerd op een aantal onderwerpen, met als hoofdthema 'Is het lidmaatschap van een bijenhoudersorganisatie nu en in de toekomst nodig om te kunnen imkeren?'.

- Het doel van de bijenhoudersorganisaties werd uitgelegd, dat gaf meteen aan dat de vijf organisaties niet veel van elkaar verschillen.

- Het ledenverlies kwam aan de orde, wat ook weer bij alle vijf dezelfde neerwaartse trend te zien gaf (2,5 % per jaar). Als oorzaken werden door dhr. Van Houwelingen genoemd:

- vergrijzing, financiële drempel jeugdigen, tijdgebrek en rust, problemen met bijen, plaatsingsmogelijkheden, traditioneel (niet meer opvolging van vader op zoon).

Is het lidmaatschap nog nodig? Wat mist de imker als er geen organisatie meer is? De gevolgen zullen zijn, dat algemene belangen verdwijnen zoals:

- geen aandacht meer voor de imker
- geen aandacht meer voor de kleine verenigingen

met als gevolg:

- 20
- bestuivingsvergoeding gaat weg
 - ziektebestrijding wordt niet meer uitgevoerd
 - geen controle en overzicht drachtgebieden
 - geen imkerscursussen/opleiding kennis
 - geen lijn meer naar de overheid
 - idem in Europees verband
 - geen nieuwe ontwikkelingen meer
 - geen preventiemaatregelen (Amerikaans vuilbroed)
- Afzet honing komt in gevaar, evenals de bestuiving en de dracht.

Conclusie:

Lidmaatschap van een imkersorganisatie is nodig om goed te kunnen imkeren, lid van een vereniging zijn betekent:

- het vergroten van de vakkennis met betrekking tot de teelt, bestuiving en ziekten.
- daarbij moet de imker leren om het eigen belang op zijn te zetten
- actiever deelnemen van de leden aan verenigingszaken

Aandachtspunten organisaties:

- meer bekendheid geven aan de bijenhouderij
- belemmeringen wegnemen om lid te worden (ook financieel)
- promoten Nederlandse honing
- verbeteren drachtgebieden en ziektebestrijding
- zorgen voor standplaatsen om bijenvolken te plaatsen

- samenwerking met andere organisaties

Aandachtspunten Bedrijfsraad:

- positie versterken/slagvaardigheid verhogen
- bevorderen samenwerking
- centraal belangen imkerij behartigen
- lijnen uitzetten naar de overheid en andere sectoren



Het forum, met v.l.n.r.: C. Havermans, A. de Ruijter, D. van Houwelingen, C. Roelen en F. Bohlmeijer.

- stimuleren en voorstellen praktijkonderzoek
 - folders uitgeven
 - financieel draagvlak vergroten
- Zodoende kan de bijenhouderij behouden blijven, aldus de heer Van Houwelingen.

De dagvoorzitter heeft na het bovenstaande het forum voorgesteld: forumleider F. P. Bohlmeijer, de twee inleiders C. Roelen en D. van Houwelingen, C. Havermans m.b.t. onderwijs en dracht, A. de Ruijter namens de Ambrosiushoeve.

De onderstaande vragen werden gesteld vanuit de zaal:

- Moeten we nog wel zoveel bijenvolken in Nederland hebben, gelet op de ruimte? Antwoord De Ruijter: ja, er kunnen er zelfs nog bij.
- Prijsstelling honing en teruglopen van de honingopbrengst in Nederland, waar komt de honing vandaan als het aantal imkers verder terugloopt? Roelen antwoordde hierop dat de Nederlandse imkers maar 5 % van de behoefte aan honing kan dekken, wat inhoudt dat de rest uit het buitenland komt en dat bepaalt de prijs.

- De imkerscursussen zijn te duur bij de AOC's? Havermans stelt dat men betaalt voor datgene wat men vraagt. De cursus moet bestaan uit bepaalde handelingen z.g. eindtermen, en deze mogen niet, door minder te doen, de kwaliteit aantasten. Wel kan men in overleg met de AOC's bekijken en afspreken wat men zelf kan doen (praktijk) wat de prijs beïnvloedt. Een grijs circuit is niet aanvaardbaar.

- Terugloop van het aantal leden, wat is hier aan te doen? Antwoord Roelen, ondersteund door Vunderink: Het is per vereniging/kring verschillend, veel hangt af hoe actief een vereniging/kringbestuur is. Men wil niet meer (of nauwelijks nog) in een bestuur zitting nemen (bij de NCB is een vacature voor een bestuurslid). Het gevolg is dat vele verenigingen inslapen. We moeten de jeugd betrekken, zodat deze zich op latere leeftijd herinnert dat er een hobby imkeren is. Te benaderen zijn mensen boven de 30/40 jaar.

Na deze vragen uit de zaal kwam er een einde aan het forum, voortreffelijk geleid door Bohlmeijer. De dagvoorzitter besloot dit gedeelte van de dag om 12.00 uur, waarna werd begonnen met de eerste serie lezingen.

Workshops

De aula werd omgebouwd tot een workshop. In de workshop werden diverse attributen voor de imkerij en de verschillende bijenrassen tentoongesteld. Ook was aanwezig een stand van de Ambrosiushoeve met veel documentatie, bemand door Chr. Smeekens. Het bijenras kan bepaald worden door middel van de vleugelindex. B. Janssen gaf hier de nodige uitleg over. Bijenboeken in het antiquariaat van de heer Ligthart die zijn boeken had uitgestald in een van de leslokalen trokken de belangstelling. De aula was versierd met diverse mooie beelden van onze beschermheilige St. Ambrosius. Natuurlijk was ook de stand van de 'Vrienden van Ambrosiushoeve' aanwezig, bemand door J. Bijsterveld. In de lunchpauze werd de lunch weer als vanouds goed verzorgd door de dames van de 'huishoudelijke dienst'. Deze groep maakt het mede mogelijk dat de studiedag goed verloopt, het is lang geen kleinigheid om iedereen te voorzien van een natje en een droogje. Tijdens de lunchpauze was de honingzemerij 'het Zuiden BV' geopend. Na de pauze om 14.30 uur vroeg de heer Baeten, voorzitter Vlaamse imkersbond, het woord. Hij complimenteerde de organisatie van de studiedag met de voorbeeldige organisatie, feliciteerde het Bestuur BvB NCB met het 75-jarig jubileum, en bracht een groet over namens de Nederlandstalige imkers in België.

Lezingen

Daarna volgde de tweede serie lezingen. Lezingen die zeer de moeite waard waren om te volgen.

- **Th. de Ronde** 'De Nederlandse bij en zijn bedrijfsmethode'. Hoe waren de eigenschappen van de oude zwarte bijenrassen? Zijn deze authentieke eigenschappen voordelig of nadelig ten opzichte van de buitenlandse rassen? Bestaat de Nederlandse bij nog wel? Is het mogelijk een raszuivere Nederlandse bij te fokken? Of is het voldoende om te imkeren met de tegenwoordige 'huis, tuin en keukenbij'?

Hoe staat het met de zwermneiging van het 'Nederlandse' ras en hoe is het de beste bedrijfsmethode om dit te voorkomen? Is er toekomst voor de Nederlandse bij en hoe zal die er uit zien?

- **R. Kakes** 'De Carnicabij en zijn bedrijfsmethode'. De geschiedenis van het Carnica-ras in zijn oorspronkelijke biotoop en de introductie van de Carnica in Nederland. Wat zijn de positieve en negatieve eigenschappen van de Carnicabij ten opzichte van de 'Nederlandse honingbij'? Hoe houden we het ras op een verantwoorde manier zuiver? Hoe staat het met de zwermneiging van het Carnicaras en hoe is de beste bedrijfsmethode om dit te voorkomen? Is er toekomst

voor de Carnicabij en hoe zal die er uit zien?

- **M. van de Zee** 'De Buckfastbij en zijn bedrijfsmethode'. De geschiedenis van de Buckfastbij en de introductie in Nederland. Wat zijn de positieve en negatieve eigenschappen van de Buckfastbij ten opzichte van de 'Nederlandse honingbij'? Welke Buckfast is de echte Buckfast? Hoe houden we de Buckfastbij op een verantwoorde manier zuiver? Hoe staat het met de zwermneiging van de Buckfast en hoe is de beste bedrijfsmethode om dit te voorkomen? Is er toekomst voor de Buckfastbij en hoe zal die er uit zien? Iedere inleider heeft zijn ras met verve gepromoot. Het sloeg goed aan bij de deelnemers, gelet op hun aandacht. Natuurlijk was er ook een parallelprogramma, speciaal voor de aanwezige dames. Mevrouw D. Launspach-Lindgreen gaf uitleg over bijenprodukten in de cosmetica. Mevrouw T. van Iersel gaf recepten met honing. Bij beide dames was veel belangstelling en niet alleen van dames.

Honing, was en mede-keuring

De bijenprodukten werden gekeurd ver van alle drukte. De leiding van deze keuring was in handen van M. van Iersel. Er is zeven keer 'uitmuntend' uit de bus gekomen! De kwaliteit was hoog, volgens Van Iersel, die de certificaten 'uitmuntend' aan de betrokkenen uitdeelde. De certificaten zijn weer ingevuld, door mevrouw N. van Iersel uit Eindhoven. De bijenprodukten werden in de lunchpauze op een stellage, gemaakt door P. Sanders, tentoongesteld, wat veel discussie en bewondering oogstte.

Na de loting van enkele drachtplanten liep deze dag ten einde. De dagvoorzitter H. Weijenburg, die deze dag voortreffelijk geleid heeft sloot de dag om 16.30 uur af door iedereen te bedanken voor zijn of haar medewerking en wenste iedereen een wel thuis toe en tot volgend jaar. *Een dag van en voor imkers.*



Gekeerde honing te kijk in de nieuwe uitstallkast.